

Emilija Kubiliūtė – Vytauto Didžiojo universiteto Skandinavijos šalių kultūrų ir kalbų programos bakalaurė (2021)
Moksliniai interesai: Švedijos studentų gyvenimo, universitetų šventės.
El. paštas: ema.kubiliute@gmail.com

Emilija Kubiliūtė – BA in Cultures and Languages of Scandinavian Countries at Vytautas Magnus University (2021).
Research interests: lifestyle of Swedish students, university celebrations
E-mail: ema.kubiliute@gmail.com

Laima Anglickienė – doc. dr. Vytauto Didžiojo universiteto Kultūrų studijų katedros vedėja
Moksliniai interesai: tradiciniai ir šiuolaikiniai papročiai, šiuolaikinis folkloras
El. paštas: laimute.anglickiene@vdu.lt

Laima Anglickienė – assoc. prof. dr., Head of Department of Cultural Studies at Vytautas Magnus University
Research interests: traditional and contemporary customs, contemporary folklore
E-mail: laimute.anglickiene@vdu.lt

Emilija Kubiliūtė, Laima Anglickienė

Vytauto Didžiojo universitetas

ŠVEDIJOS STUDENTŲ ALKOHOLIO VARTOJIMO TRADICIJOS XXI A. PRADŽIOJE

Anotacija

Straipsnyje analizuojami XXI a. pradžios Švedijos aukštųjų mokyklų studentų alkoholinių gėrimų vartojimo įpročiai. 2021 m. vasario–kovo mėn. buvo atliktas kiekybinis tyrimas, kurio metu apklausti 96 Švedijoje studijavę ar studijuojantys studentai. Tikslas – nustatyti alkoholio vartojimo tradicijas tarp Švedijos studentų. Straipsnyje apžvelgiamos progos, kuriomis studentai dažniausiai renkasi vartoti alkoholį, aptariami jų stipriųjų gėrimų pasirinkimai ir pačių studentų alkoholio vartojimo studentišku švenčių metu vertinimas. Tyrimas padėjo išsiaiškinti, kad Švedijos studentai jaučia bendraamžių spaudimą gerti alkoholį, tačiau stipriųjų gėrimų vartojimo per studentiškas šventes nevertina kaip neigiamo reiškinio.

PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: alkoholio vartojimas, alkoholis, Švedijos studentai, šventės.

Abstract

The article focuses on the drinking habits of Swedish higher education students at the beginning of the 21st century. The main aim of the research is to determine the traditions of alcohol consumption. In February and March 2021, a quantitative survey was conducted, with interviews among 96 students who had studied or were still studying in Sweden. The article presents the most common occasions on which students choose to consume alcohol, and discusses students' choices of strong alcoholic beverages and their attitudes about alcohol consumption at student festivals and on other

occasions. The research reveals that the pressure to consume alcohol is felt from friends. However, the consumption of strong alcoholic beverages is not evaluated negatively at student festivals.

KEY WORDS: alcohol consumption, alcohol, Swedish students, festivals.

DOI: <http://dx.doi.org/10.15181/rh.v30i0.2456>

Į v a d a s

Kiekvieno žmogaus gyvenime jaunystė – tai įvairių atradimų, stiprių išgyvenimų ir linksmybių metas. Studijų laikotarpiu puoselėjama ne tik bendruomeniška komunikacija tarp studentų ir dėstytojų akademinė veikla metu, aktyvus bendravimas tarp studentų vyksta ir po paskaitų. Socialiniai ryšiai mezgami ne tik įvairiuose studentų klubuose, organizacijose, draugijose, susikūrusiuose orientuojantis į studentų pomėgius, bet ir akademinio tipo baruose, kavinėse, namų aplinkoje. Tiek formalių, tiek ir neformalių vakarėlių bei susitikimų progomis dažnai vartojami ir alkoholiniai gėrimai.

Šio straipsnio *objektas* – alkoholinių gėrimų vartojimo tradicijos tarp Švedijos studentų. Siekiama atsakyti į klausimus: kokie yra šiuolaikinių Švedijos studentų alkoholio vartojimo įpročiai (kokiomis progomis, ką ir kaip jie renkasi gerti); ar alkoholio vartojimas tarp studentų yra problemų keliantis reiškinys.

Tikslas – nustatyti ir išanalizuoti, kokie yra Švedijos studentų alkoholio vartojimo įpročiai. Išsikelti *uždaviniai*: glaustai aptarti alkoholio vartojimo politikos Švedijoje istoriją; išsiaiškinti Švedijos studentų alkoholio vartojimo įpročius ir motyvus; ištirti švedų alkoholio vartojimo ypatumus skirtingų universitetų organizuojamų švenčių metu; nustatyti, ar šalyje imamas kokių nors priemonių alkoholio vartojimui sumažinti. Rašant straipsnį taikyti aprašomasis, interpretacinis ir analitinis *metodai*.

Pristatant Švedijos gyventojų alkoholio vartojimo įpročius ir tendencijas per pastaruosius kelis šimtmečius, pasitelktos užsienio mokslininkų publikacijos (Tomasson 1998; Törrönen et al. 2019 ir kt.) bei įvairių institucijų, tokių kaip Švedijos sveikatos ir socialinių reikalų ministerija ar Stokholme įsikūrusio Stipriųjų gėrimų muziejaus (šved. *Spritmuseum*) pateikta medžiaga. Įvairių institucijų surinkti statistiniai duomenys padėjo geriau pamatyti, kokias problemas, susijusias su alkoholio vartojimu, teko ir šiuo metu tenka spręsti tiek Švedijos valdžios institucijoms, tiek ir pačiai visuomenei.

Analizuojant nūdienos jaunimo alkoholio vartojimo tendencijas, remiamasi statistiniais duomenimis, kuriuos pateikia Švedijos visuomenės sveikatos agentūra (2020), duomenų portalas *Statista* (Statista 2020), ataskaita „Alkoholio politika Šiaurės dimensijos šalyse“ (Tael, Bull ir Tsereteli 2011) ir kt. Vertinga buvo ir Annos Strandberg disertacija „Švedijos tėvų prevencijos programos įvertinimas:

jaunimo girtavimas, alkoholio vartojimas ir lyčių skirtumai“ (2014). Informaciją šia tema papildė minėtos mokslininkės ir kartu su ja dirbusių tyrėjų – Tobiaso H. Elgáno, Magnuso Jägerskogo ir Johannos Gripenberg – studija „Alkoholio politika ir požiūris į alkoholio prevenciją Švedijos studentų sąjungose“ (2018).

Kaip pagrindinis šaltinis naudota anketomis surinkta medžiaga. Duomenys rinkti 2021 m. vasario–kovo mėnesiais pagal uždarytų ir atvirųjų klausimų anketą *Alkoholio vartojimas universitetinių švenčių metu XXI a.* Iš viso apklausti 96 Švedijoje studijavę ar šiuo metu studijuojantys studentai. Apklausa buvo vykdoma švedų kalba, kad respondentams būtų lengviau dalintis savo patirtimi. Tyrimo duomenys saugomi Vytauto Didžiojo universiteto Kultūrų studijų katedros Skandinavijos duomenų rankraštyne, byloje Nr. 37 (toliau – VDU SR). Apklauskos rezultatai padėjo atskleisti šiuolaikinių Švedijos studentų alkoholio vartojimo priežastis, progas, alkoholinių gėrimų pasirinkimus, studentų nuomonę apie stipriųjų gėrimų vartojimą.

Alkoholio vartojimo problemos Švedijoje: nuo besaikio vartojimo iki griežtos alkoholio kontrolės politikos

Švedija, kaip ir kitos Šiaurės šalys, ir šiandien garsėja griežta alkoholio vartojimo, jo prieinamumo ribojimo, aukštų kainų politika. Visgi prie tokios situacijos – alkoholinių gėrimų suvartojimo mažinimo – prieita tik per pastaruosius šimtą metų, pamažu įvedant įvairias prevencijos priemones. Anksčiau Švedija, kaip ir kitos šalys, turėjo daug socialinių problemų, sukeltų pernelyg didelio alkoholio vartojimo. Valstybės istorijoje esama laikotarpį, kai alkoholio vartojimas buvo itin didelis. Iki pat XX a. 7-ojo dešimtmečio didžiausiu kaltininku laikyta švediška degtinė (šved. *brännvin*). Tai jau XV a. šią Šiaurės šalį pasiekęs stiprusis gėrimas, distiliuotas iš rugių, o vėliau, perimant tradiciją iš Rusijos, jam gaminti pasitelktas pigesnis produktas – bulvės, iš kurių degtinė varyta švedų grafienės ir agronomės Evos Ekeblad pasiūlytu metodu (Barrett 2020). Prieš atsirandant būtinybei kontroliuoti šio alkoholinio gėrimo vartojimą, jis buvo svarbus pramonėje ir kaip parako gamybos elementas (*Spritmuseum*).

XIX a. pirmojoje pusėje alkoholis buvo svarbi švedų kasdienybės dalis. Kaip pažymėjo sociologas Richardas F. Tomassonas, *brännvin* buvo neatsiejamas ne tik nuo įvairių progų, bet, įgavęs skirtingus prasminius pavadinimus, tapo kasdienių įpročių ar įprastų veiklų palydovu: „*jaktsup* buvo geriamas prieš medžioklę, *körsup* – prieš vairavimą, *gångsup* – prieš pasivaikščiojimą <...>, *kyrksup* – prieš bažnyčią, <...> buvo Kalėdų laikotarpio *julsup* ir dar daugybė kitų“ (Tomasson 1998, 483). XIX a. viduryje kiekviename Švedijos kaime buvo galima rasti kelis

barus, aludes ir spirito varyklas, o spiritas buvo distiliuojamas praktiškai kiekviename ūkyje (Ministry of Health and Social Affairs 1993, 2).

XIX a. viduryje metinis degtinės, brendžio ar kitų tai pačiai kategorijai priklausančių stipriųjų alkoholinių gėrimų (šved. *snaps* arba *nubbe*) suvartojimas buvo didžiulis – 46 litrai per metus vienam gyventojui. Apskaičiuota, kad vidutiniškai kiekvieną mėnesį švedas suvartodavo beveik 4 litrus šio tipo svaigiųjų gėrimų (Ministry of Health and Social Affairs 1993, 7–8). Statistika rodo, kad Švedijoje, prieš prasidedant valstybės aukso amžiui¹, alkoholio vartojimo įpročiai kisdavo – besaikis išgėrinėjimas tai sumažėdavo, tai vėl išaugdavo iki kritinių rodiklių, bet pats faktas nepakito – problema buvo akivaizdi (Willner 2001, 51–69).

Švedijoje piktnaudžiavimui stipriaisiais gėrimais mažinti skirtingais laikotarpiais buvo pasitelktos įvairios priemonės: uždraustas alkoholio importas, 1922 m. visuotiniu referendumu siekta įvesti visišką prohibiciją, įforminta Ivano Bratto stipriųjų gėrimų duomenų knygelė, didinti mokesčiai, įvestas ir šiais laikais veikiantis alkoholio monopolis *Systembogalet* (Nycander 1998, 19–21). Visos šios priemonės pamažu padėjo sumažinti bendrus alkoholio suvartojimo mastus. Tačiau alkoholio vartojimo apimtys skirtingose amžiaus grupėse skiriasi. Švedijoje atlikti tyrimai parodė, kad piktnaudžiavimas stipriaisiais gėrimais vienoje Švedijos visuomenės grupėje – būtent tarp studentiško amžiaus jaunimo – yra pats didžiausias. Stokholmo psichiatrijos centro ir Stokholmo universiteto tyrėjai, remdamiesi 2009 m. duomenimis, pastebėjo, kad 16–29 metų vaikinai ir merginos tiriamuoju laikotarpiu (per pastarąsias 30 dienų) prisipažino suvartoję ypač daug alkoholio (taip atsakė 44 % apklaustų vaikinių ir 27 % merginų) (Ramstedt, Lindell ir Raninen 2013, cit. iš Strandberg et al. 2018, 52). Švedijos visuomenės sveikatos agentūra (šved. *Folkhälsomyndigheten*) rizikingo alkoholio vartojimo ataskaitoje atskleidžia, kad 2006–2020 m. 16–29 metų amžiaus švedai (tiek vyrai, tiek moterys) suvartojo didžiausią kiekį alkoholio iš visų kitų amžiaus grupių. Jauniausios grupės rizikingai vartojančiųjų alkoholį dalis 2020 m. buvo 21 % – pati didžiausia (*Folkhälsomyndigheten* 2020). Nors statistinių duomenų ataskaitoje vartojančiųjų alkoholį švedų imtis amžiaus prasme yra gana didelė, ji taikliai rodo piktnaudžiavimo stipriaisiais gėrimais tendencijas tarp Švedijos jaunimo. Studentai, aišku, patenka į daugiausia alkoholio vartojančiųjų grupę: 2019 m. Švedijoje dažniausias įsitraukusiųjų į aukštąjį mokslą studentų amžius buvo nuo 20 iki 24 metų. Minėtais metais šiai amžiaus grupei priklausė beveik 141 tūkst. studentų (Statista 2020). Nors pagal Alkoholio kontrolės įstatymo nurodytą tvarką įsigyti stipriųjų gėrimų galima tik sulaukus 20 metų, tyrimo duomenys atskleidžia, kad alkoholį vartoti jaunimas pradeda daug anksčiau.

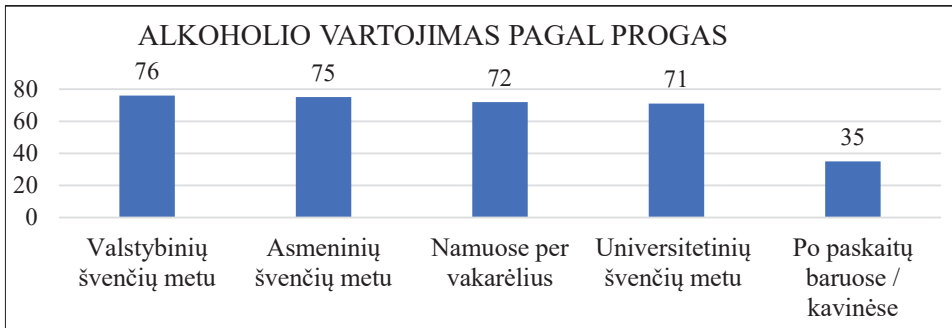
¹ Aukso amžiumi vadinamas 1870–1970 m. ekonominio pakilimo laikotarpis.

Alkoholio vartojimo progos ir rūšys

Aukštųjų mokyklų studentai, trokšdami atsipalaiduoti, neretai renkasi barus, kavines ar vakarėlius namuose. Siekiant išsiaiškinti su alkoholio vartojimu susijusias tendencijas, 2021 m. vasario–kovo mėnesiais buvo apklausti 96 Švedijoje anksčiau studijavę ar dabar besimokantys studentai. Dauguma jų (65 pateikėjai) buvo 18–25 metų amžiaus, vyresniųjų – 25–32 metų – grupę sudarė beveik trečdalis respondentų (28 respondentai), pati mažiausia buvo vyriausiųjų – 32–40 metų – amžiaus grupė (3 respondentai). Lyties atžvilgiu respondentų skaičius pasiskirstė taip: į anketos klausimus atsakė 43 vyriškosios lyties atstovai, 50 moteriškosios lyties atstovų, 2 neapibrėžtos lyties asmenys ir vienas asmuo klausime apie lytį pasirinko *kita*. Į anketos klausimus atsakė studentai iš didžiausių Švedijos miestų – Stokholmo, Geteborgo, Malmės, Upsalos ir mažesnių: Eskilstunos, Erebru, Lundo, Vesteroso, Umeo. Respondentai studijuoja / studijavo įvairių mokslų: medicinos, ugdymo, technologijų, verslo ar menų sričių programose, o tai leido suprasti, kad skirtingo išsilavinimo siekiantys (arba jau pasiekę) žmonės pateiks įvairių nuomonių spektrą. 52 pateikėjai studijuoja ar studijavo socialinių mokslų krypties programose, 15 pateikėjų – technologijų mokslų, 10 – medicinos, 7 – ugdymo, po 5 – humanitarinių ir gamtos mokslų ir 2 – menų krypties programose. Anketoje nebuvo prašoma respondentų išskirti, kokią studijų pakopą jie pabaigė ar šiuo metu studijuoja. Svarbu akcentuoti ir tai, kad atliekant tyrimą pastebėtas ir respondentų smalsumas. Juos sudomino pats tyrimas – prieš atsakinėjant į klausimus buvo klausiama, ar egzistuoja išankstinis nusistatymas, kad švedai – alkoholikų tauta.

Anketą apie alkoholio vartojimą ir su tuo susijusias patirtis sudarė 21 klausimas. Apklausa buvo įvairiapusė, užduodami ir atvirieji, ir uždarieji klausimai.

Pirmiausia respondentų buvo teiraujamasi, kokiomis progomis, būdami studentais, jie vartojo / vartoja alkoholį. Leista pasirinkti kelis pateiktus atsakymo variantus. Didžioji dauguma pateikėjų (76) pažymėjo, kad renkasi stipriuosius gėrimus valstybinių švenčių metu (per Vidurvasario, Naujųjų metų ir kitas šventes). 75 respondentai pasisakė, kad studijuodami vartojo / vartoja alkoholį asmeninių švenčių metu (per vestuves, gimtadienius ir kt.), 72 – namuose per vakarėlius. Ne ką mažesnis alkoholio vartojimas pastebėtas ir įvairių universitetinių švenčių metu – tokį atsakymą pasirinko 71 respondentas. Kiek mažiau – 35 pateikėjai – alkoholį rinkosi / renkasi siekdami atsipalaiduoti po paskaitų baruose ir kavinėse (žr. 1 diagramą). Visomis penkiomis išvardytomis progomis vartojusiųjų buvo daugiau nei trečdalis – 34 (35,8 %) asmenys.

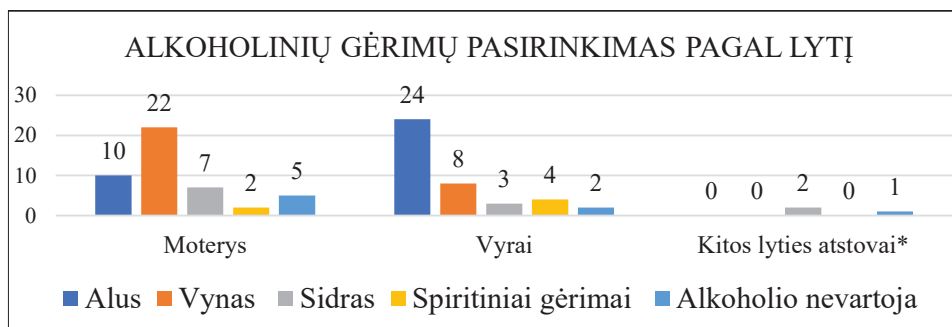

1 diagrama

Kitame klausime buvo teirujamasi apie dažniausiai vartojamas alkoholio rūšis. Respondentai galėjo rinktis tarp spiritinių gėrimų (*nubbe*, viskio ir kt.), alaus, vyno, įrašyti savo variantą arba pažymėti, kad alkoholio nevartoja. 33 (34,4 %) asmenys pasirinko alų, 30 (31,3 %) – vyną, spiritinius gėrimus. Kiti kaip dažniausiai vartojamus alkoholinius gėrimus išvardijo savo variantus: džiną su toniku, putojantį vyną, alkoholinius kokteilius ar kokteilius su degtine, „sūrų alų“ (šved. *suröl*) (VDU SR 37/70), „saldų, mažai alkoholio turintį sidrą“ (VDU SR 37/29). Iš visų atsakiusiųjų 8 pažymėjo, kad alkoholio nevartoja, o vienas respondentas kaip vartojamą gėrimą nurodė sultis.

Nors Šiaurės šalys pagal alkoholinių gėrimų prioritetus priklauso vadinamajai Europos „degtinės juostai“ (kuriai daugiausia priskiriamos Rytų ir Šiaurės Europos šalys), tiek ir kitų tyrėjų, tiek ir šios anketos duomenys rodo, kad alus ir vynas tapo ženkliai populiariesni nei spiritiniai gėrimai (Bengts, Bruno, Kane 2003, 89–90). Anot Pasaulio Sveikatos Organizacijos (angl. *World Health Organization*) 2016 m. pateiktos statistikos, spiritinių gėrimų vartojimo smukimas Šiaurės Europoje ėmė ryškėti jau XX a. 9-ojo dešimtmečio pabaigoje. Alaus vartojimas išliko beveik tiek pat populiarus, o vyno – tendencingai augo (*World Heritage Encyclopedia*). Galima daryti išvadą, kad tarsi atitrūkusi nuo Rytų Europos Švedija nuo 1990-ųjų virto alaus ir vyno, o ne stipriųjų gėrimų šalimi. Tą patį galime pamatyti ir kitose Baltijos regiono šalyse – Suomijoje ir netgi Lenkijoje situacija panaši – čia alus per paskutinius 30 metų ėmė smarkiai populiarėti, pakeisdamas spiritinius gėrimus. Lietuvoje bendras alkoholio vartojimas per minėtąjį laikotarpį išaugo (nors per paskutinius penkerius šešerius metus jis sėkmingai mažėja), alaus populiarumas taip pat išaugo (*World Heritage Encyclopedia*).

Analizuojant anketos rezultatus, pastebėta skirtumų tarp lyčių. Moteriškosios lyties atstovės dažniau renkasi vyną ir sidrą, o alus yra populiariesnis tarp vyriškosios lyties atstovų. Pastebėta, kad ir visai nevartojančiųjų alkoholio grupėje yra daugiau moterų (žr. 2 diagramą).

2 diagrama

* Kitos lyties atstovai – asmenys, anketos skiltyje „Lytis“ pažymėję *kita* arba įrašę *neapibrėžtos lyties atstovas*.

Respondentų taip pat buvo teiraujama, nuo ko priklauso asmeninis alkoholio pasirinkimas. Klausime buvo pateikti trys tai galintys lemti veiksniai: [tai priklauso nuo] aplinkinių žmonių, renginio ir paties asmens. Atsižvelgiant į įvairių poreikių asmenis, anketoje buvo leidžiama pažymėti ir variantą *alkoholio nevartoju*. Apklauso rezultatai parodė, kad dažniausiai, kokius alkoholinius gėrimus gers, nusprendžia pats respondentas – taip atsakė 61 (63,5 %) švedas. Vaikinas iš Stokholmo papildė, kad „pasirinkimas priklauso nuo žmogaus ir nuo to, ką jis pats mėgsta gerti“ (VDU SR 37/2). Vis dėlto 18 (18,8 %) pateikėjų pažymėjo, kad jų alkoholinių gėrimų pasirinkimus lemia renginys / šventė, o 4 (4,2 %) – aplinkiniai žmonės (šeima, draugai). Šiame klausime taip pat buvo suteikta galimybė įrašyti tinkamesnį respondentui atsakymo variantą, todėl 5 švedai pateikė įvairiausių kitų savo pasirinkimo pavyzdžių. Mergina iš Eskilstunos atsakė, kad jos alkoholinio gėrimo pasirinkimui įtaką daro oras ir metų laikas, nes „kai šilta, norisi gerti kažką vėsaus ir gaivaus, o šaltos žiemos metu – kažką labiau šildančio ir stipresnio, pvz., raudoną vyną“ (VDU SR 37/16). Studentė iš Malmės paminėjo, kad jai svarbus veiksnys – tuo metu vartojamas maistas, nes kai kurie patiekalai ir gėrimai labiau dera tarpusavyje (VDU SR 37/86). Studentas iš Stokholmo atsakė, kad renkasi tai, „ką tuo momentu nori ir kas prieinama“ (VDU SR 37/12).

Esamų ir buvusių studentų buvo paprašyta pagrįsti pažymėtą atsakymą. Tarp atsakiusių, kad jų alkoholinio gėrimo pasirinkimą lemia aplinkiniai žmonės (šeima, draugai), pastebėtas vyraujantis šioks toks konformistinis požiūris. Du respondentai pirmenybę teikia savo draugų alkoholio prioritetams ir gali prisi-
 taikyti (VDU SR 37/56; VDU SR 37/78), o studentas iš Stokholmo alkoholio net nemėgsta, tačiau vartoja „tik dėl socializacijos tikslų“ (VDU SR 37/67). Šiuo atveju alkoholis tampa pagalbininku įveikiant baimės apipintas bendravimo

kliūtis: mergina iš Lundo sako, kad „turint socialinį nerimą (angl. *social anxiety*), lengvas apsvaigimas palengvina situaciją“ (VDU SR 37/93). Nors atsakiusieji argumentavo pabrėždami ne pačius teigiamiausius stimulus renkantis alkoholį, ši atsakymo variantą pasirinkusiųjų buvo ne itin daug (4 asmenys).

Pažymėjusieji renginį / šventę, kaip alkoholio pasirinkimą lėmusį veiksnį, pabrėžė atitikimo kontekstui svarbą. Vienas studijas baigęs jaunuolis ši reiškinį puikiai paaiškino, sakydamas, kad „vartoti alkoholį klube nėra tas pats, kas daryti tą patį ramų vakarą namuose. Siekiama skirtingų patirčių“ (VDU SR 37/71). Pateikėjai pagrindė, kad „proga nulemia pasirenkamus vartoti gėrimus“ (VDU SR 37/61) ir paprastai stengiamasi prisitaikyti prie esamų aplinkybių. Formalėse renginiuose, tokiuose kaip *gasque* arba *sittning* (puota / banketas), renkama tuos alkoholinius gėrimus, kurie yra patiekiami. Vis dėlto šių socialinių susibūrimų atveju santykis su alkoholiu yra kiek subtilesnis – „alkoholis tarsi papildoma vykstantį renginį, bet jam nėra teikiamas pagrindinis fokusas“ (VDU SR 37/7). Kitokia situacija yra su ne tokiais oficialiomis progomis. Priešvakariu, įvairių vakarėlių metu ar bare įprasta rinktis alų, pasisėdėjimui namuose su draugais ar restorane puikiai tinka vynas. Pastarąjį pasibuvimą vienas pateikėjas pavadino žargoniniu švedų kalbos *chillkrök* terminu (šved. *chill* – ramus, *krök* – linkis) (VDU SR 37/28). Didesnių vakarėlių metu „spiritiniai gėrimai „ima atkeliauti““ (VDU SR 37/11). „Kuo renginys labiau „vakarėliškas“, tuo didesnė alkoholio koncentracija gėrimuose“ (VDU SR 37/80).

Tie, kuriems lemiamas alkoholinio gėrimo pasirinkimo veiksnys buvo asmeninis sprendimas, taip pat argumentavo įvairiai. Atsiliepimų gausoje pastebėtas dominuojantis atsakymas – iš esmės respondentai tiesiog nusprendžia rinktis tai, ką mėgsta patys. Viena stokholmietė pasakė: „Aš turiu savo favoritus ir jokios kitos vyno rūšys man nepatinka“ (VDU SR 37/6). Šiais metais virėjos specialybės studijas planuojanti baigti mergina be patinka / nepatinka aspekto pabrėžė ir kulinarines subtilybes: „iš dalies matau alkoholį ir kaip būdą sužinoti daugiau apie savo industriją, be to, baigusi studijas planavau įgyti somelję išsilavinimą“ (VDU SR 37/50). Kiti, pasirinkdami minėtą atsakymo variantą, pabrėžė savi-kontrolės aspektą: „Negersiu kažko tik tam, kad pritapčiau“ (VDU SR 37/47), „Nenoriu priklausyti nuo kitų“ (VDU SR 37/27), „Man nepatinka jaustis paveiktai alkoholio, nes nenoriu prarasti kontrolės“ (VDU SR 37/96). Dvi merginos sąmoningai stengiasi kontroliuoti vartojamo alkoholio kiekius dėl ankstesnių neigiamų patirčių (VDU SR 37/4; VDU SR 37/32), o kita studentė iš Erebru, paauglystėje priklausiusi Jaunimo blaivybės asociacijai (šved. *Ungdomens nykterhetsförbund*), anksčiau savaitgaliais ar švenčių metu vartodavo tik silpnuosius alkoholinius gėrimus, bet itin saikingai (VDU SR 37/35). Be to, buvę ir dabartiniai studentai aiškino, kad patys pasirinkdami gėrimus stengiasi juos derinti su

maistu, akcentuoja ir kainos svarbą. Pavyzdžiui, *sällskapsdryck* (liet. draugijos gėrimas) – alus – pigesnis pasirinkimas, vyną renkasi ir šventiškesnėmis, ir paprastesnėmis progomis, o viena mergina pabrėžė, kad, jos manymu, „stipresni gėrimai net nėra skanūs“ (VDU SR 37/46).

Siekiant geriau suprasti, kaip jaučiasi pateikėjai būdami įvairiapusiškuose socialiniuose kontekstuose, kur jie vartoja alkoholinius gėrimus, anketoje buvo pasiteirauta, ar respondentai jautė grupės spaudimą (šved. *grupptryck*) vartoti alkoholį. Dauguma pažymėjo atsakymo *ne* variantą – iš viso 53 (55,2 %) pateikėjai. Nemaža dalis – 39 (40,6 %) – pažymėjo *taip*, o likusieji 4 įrašė savo atsakymus. Trys respondentai pabrėžė, kad jautė tam tikrą skatinimą, tačiau jam paprasčiausiai nepasidavė, o Erebru universiteto studentas šios įtakos nevertino kaip neigiamos patirties (VDU SR 37/75).

Alkoholio vartojimas per universitetines šventes

Tyrimu, be siekio išsiaiškinti bendrąsias alkoholio vartojimo tendencijas, buvo norima sužinoti ir apie studentų alkoholio vartojimo tradicijas universitetinių švenčių metu. 2020 m. straipsnio autorė Emilija Kubiliūtė atliko nedidelį tyrimą, kuriuo siekta išsiaiškinti, kokie Švedijos aukštųjų mokyklų universitetiniai renginiai tarp studentų yra populiariausi. Jis atskleidė, kad per šio tipo šventes minėtoje Šiaurės šalyje yra vartojamas alkoholis (Kubiliūtė, 2020). Šis tyrimas ir paskatino atlikti išsamesnį, didesnės apimties tyrimą apie alkoholio vartojimo tendencijas tarp Švedijos studentų.

Respondentų buvo prašoma nurodyti labiausiai jiems patikusią universitetinę šventę ir atsakyti su alkoholio vartojimu tos šventės metu susijusius klausimus. Smagiausių švenčių įvairovė buvo gana didelė. Beveik pusė respondentų (46) pasirinko įvadinę studijų savaitę (šved. *Introduktionsvecka, Mottagning / Antagning* (liet. Priėmimas)) arba atskirus renginius, organizuojamus semestro pradžioje – *Finsittning (sittning – vakarienė su valgiu), Nollegasquen* (liet. „nulinukų“ vakarienė) – kaip labiausiai įsimintinus. Net nepriėjęs prie klausimų apie alkoholio vartojimo patirtis, vienas respondentas iš Umeo pabrėžė, kad „pirmaisiais metais įvadinė sesija labai aiškiai parodė, kad tarp daugelio universiteto studentų yra netvarus alkoholio vartojimo įprotis“ (VDU SR 37/88).

Kiti studentai vardijo įvairesnes jiems labiausiai įsimintusias šventes. Čalmerso technologijų universitetas, esantis Geteborge, organizuoja didžiulį triukšmingą Valpurgijos paradą, vadinamą *Cortegen* (tai iš prancūzų kalbos kilęs žodis, reiškiantis paradą / procesiją), kurį respondentas apibūdino, kad tai „daugiau nei 100 metų senumo tradicinė šventė, leidžianti pasijusti kažko didesnio dalimi [...]“. Šio renginio metu alkoholis atlieka ypatingą vaidmenį – jis tiesiogine

prasmė liejasi per kraštus“ (VDU SR 37/4). Viena respondentė iš šešių ši renginį paminėjusių netgi prisiminė ir kai kurias kiek neįprastas su stipriųjų gėrimų vartojimu susijusias veiklas: „aš pamenu, kad žmonėms teko bėgti nuo kalno, nors prieš tai jie gėrė [alkoholį]. Kai kurie atidarinėjo šampano butelius ir laistė gėrimą ant kitų asmenų“ (Kubiliūtė 2020, 19).

Be šių, studentai paminėjo ir oficialesnio formato *sittningar* – studentiškus balius ir puotas. Vienas jų – *Students' Nobel Night Cap* (SNNC) – anglišku pavadinimu pavadintas renginys, apibrėžiamas kaip ne tokios formalios Nobelio premijos iškilnių pratęstuvės (Kubiliūtė 2020, 11). Vieną studentę sužavėjo ir šio renginio metu kūrybingai dekoruotos universiteto erdvės, nes kiekviena patalpa „turėjo savo barą su unikaliais kokteiliais ir sidrais“ (Kubiliūtė 2020, 13).

Studentų buvo paminėti ir kiti renginiai, tokie kaip SMASK – *Sveriges Musikakademikers Sång Kåntest* (liet. Švedijos muzikos akademikų dainų konkursas), rengiamas Erebru universitete, *Vinbrännboll* – smagus vyno gėrimo žaidimas, kurio metu reikia gerti alkoholį. Keli studentai (6) kaip įsimintiniausias šventes įvardijo pasibuvimą akademiniuose baruose ar kavinėse, tokiuose kaip Stokholme esančio Karališkojo technologijos instituto baras *TentaPub* ar Stokholmo universiteto kavinė *Bojan*. 2 respondentai paminėjo Šv. Liucijos šventę, švenčiamą gruodžio 13 d.

Be švenčių įvardijimo, buvo siekta išsiaiškinti, ar pasirinktos patikusios šventės / renginio metu buvo vartojami alkoholiniai gėrimai. Didžioji dalis respondentų pažymėjo atsakymą *taip* – 80 (85,1 %), atsakiusiųjų *ne* buvo tik 14 (14,9 %). Papildant atsakymą svarbu pabrėžti, kad nors tik 5 (5,9 %) atsakė, jog gėrimais buvo vaišinama nemokamai, 39 (45,9 %) pažymėjo, kad alkoholio buvo galima įsigyti per renginį, 32 (37,6 %) pasirinko variantą *buvo galima atsinešti su savimi*. Kaip ir įvardytų renginių, taip ir vartotų gėrimų gausa atsiskleidė tiriant anketos rezultatus. Švenčių metu buvo vartojami įvairūs švediški sidrai – *Kopparberg*, *Briska*, *Rekorderlig*, alūs – *Norrlands Guld*, *Norrlands Ljus*, spiritiniai gėrimai – *Absolut*, *Minttu* ir *Östgöta Sädesbrännvin* bei daugybė kitų. Apklausa taip pat atskleidė, kad daugumoje Švedijos universitetų rengtų švenčių organizatoriai netaikė jokio draudimo nei apribojimo vartoti alkoholį (taip atsakė 63 respondentai iš 96 (66 %)). Tad tapo aišku, kad Švedijos aukštojo mokslo institucijos ne tik leidžia vartoti stipriuosius gėrimus, bet tam tikra prasme ir skatina.

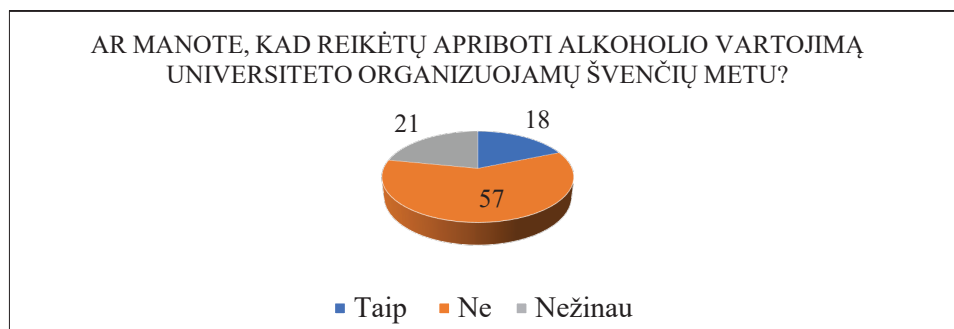
Alkoholio vartojimo vertinimas

Tyrimu buvo siekiama ne tik nustatyti konkrečias alkoholio vartojimo tradicijas, bet ir pačių respondentų prašoma įvertinti su alkoholio vartojimu susijusias tendencijas jų pasirinktų universitetinių renginių metu.

Pateikėjų teirautasi, ar gerai praleistam laikui jų pasirinktoje universiteto šventėje įtakos turėjo vartojamas alkoholis. Respondentai galėjo rinktis tarp šių atsakymo variantų: *visiškai sutinku*, *sutinku*, *nesutinku*, *visiškai nesutinku*. Tai, kad laikas nurodytoje šventėje buvo praleistas gerai dėl alkoholio vartojimo, visiškai pritarė tik 16 asmenų. *Sutinku* atsakymo variantų buvo daugiausia – 42 (43,8 %). 22 pateikėjai nepritarė, kad prie teigiamos šventės atmosferos prisidėjo alkoholinių gėrimų vartojimas, 16 pažymėjo *visiškai nesutinku*.

Taip pat studentai įvertino, ar, anot jų, saikingai vartojamas alkoholis studentiškos šventės yra teigiamas reiškinys. Dauguma – 71 pateikėjas – atsakė teigiamai, 12 asmenų pasirinko *ne* atsakymo variantą, o likusieji 13 pažymėjo *nežinau*.

Pateikėjų taip pat buvo prašoma įvertinti, ar universiteto organizuojamų renginių metu turėtų būti taikoma tam tikra alkoholio kontrolė. Daugiau nei pusė tyrime dalyvavusiųjų – 57 (59,4 %) pažymėjo atsakymo variantą *ne*. Tik 18 asmenų pritarė, kad tam tikri apribojimai turėtų būti taikomi. Likusieji 21 nežinojo, ar kontroliuoti alkoholio vartojimą studentiškos šventės reikia / būtina (žr. 3 diagramą).

3 diagrama

Taigi Švedijos studentų atsakymai byloja, kad jiems yra priimtinas alkoholio vartojimas universitetinių švenčių metu, o didesnę pusę respondentų mano, kad jo vartojimo riboti nereikia.

Alkoholio vartojimo prevencija ir blaivybės propagavimas tarp jaunimo

Analizuojant tyrimo dėl alkoholio vartojimo universitetinių renginių metu rezultatus, galima pastebėti tam tikrą tendenciją: nors Švedijoje egzistuoja nemažai studentišku švenčių, kurių metu alkoholis leidžiamas ir toleruojamas, vis dėlto sąmoningumas tarp studentų egzistuoja. Tirdami atsakymus matome, kad

studentai pritaria saikingo alkoholio vartojimo švenčių metu įvedimui, nors ir nemaža dalis jų mano, kad gerai praleistą laiką per asmeniškai labiausiai įsimintiną renginį lėmė stiprieji gėrimai.

Pastaraisiais metais Švedijoje į didžiausią alkoholio vartojančių žmonių grupę – jaunimą – dėmesį atkreipė ir įvairios organizacijos bei mokslininkai. 2014 m. grupė tyrėjų atliko tyrimą apie studentų sąjungų (atstovybių) požiūrį į alkoholio politiką ir prevenciją. Buvo apklausti 78 Švedijos aukštųjų mokyklų studentų sąjungų atstovai, kurie reprezentavo 82 % visų 95 šalies studentų atstovybių. Žinant, kad alkoholio vartojimo mastai tarp studentų yra vieni didžiausių iš visų amžiaus grupių ir kad minėtos studentų interesus atstovaujanti organizacijos yra gana įtakingos, siekta iširti, ar universitetai turi savo „mini“ alkoholio kontrolės politikas. Apklausos duomenys rodo, kad dauguma (81,1 %) respondentų savo studentų organizacijose turi rašytinę alkoholio vartojimo politiką, o 83,3 % teigė, kad skelbiamų reglamentų laikomasi griežtai (Strandberg et al. 2018, 55–56). Paaikškėjo, kad dauguma apklaustųjų (93 %) atskleidė teigiamą požiūrį dėl taikomos alkoholio prevencijos, beveik pusė apklaustųjų (47 %) pripažino, kad alkoholio vartojimas tarp studentų gali būti problema. Anot tyrėjų, universitetų sąjungos, dažnai organizuojančios renginius universitetiniuose baruose (kaip anksčiau minėtuose *Tentapub*, *Bojan* ir pan.) ir turinčios alkoholio prevencijos įstatymus, stengėsi jos laikytis (Strandberg et al. 2018, p. 58–59).

Apskritai kalbant apie XXI a. pradžios jaunimo įpročius, pastebimas didėjantis abstinentų skaičiaus augimas. Remiantis Pasaulio Sveikatos Organizacijos 2016 m. pateikta analize paaikškėjo, kad per šešerius metus – nuo 2010 iki 2016 m. – Švedijos abstinentų skaičius tarp 20–24 metų jaunuolių šiek tiek padidėjo. Rodikliai rodo, kad tarp universitetinio amžiaus moteriškosios lyties atstovių nevartojančiųjų alkoholio padaugėjo 2,4 % (pakilo nuo 31,2 iki 33,6 %), tarp vyriškosios – 1,2 % (padidėjo nuo 12,5 iki 13,7 %) (World Health Organization 2019). Pastebėtas ir alkoholio suvartojimo mažėjimas jaunesnėje jaunimo grupėje. 2018 m. grupės tyrėjų atliktame tyrime išskelti keli pagrindiniai paaikškinimai, kodėl alkoholio vartojimas tarp Švedijos mokyklinio amžiaus jaunuolių radikaliai sumažėjo. Teigiama, kad didelį požiūrio pokytį daro tinkamas auklėjimas šeimos aplinkoje, socialinės interneto erdvės paskatintas susirūpinimas asmeniiniu teigiamu įvaizdžiu bei tvaraus ir sveikesnio gyvenimo būdo propagavimas (Törrönen et al. 2019, 14–15). Pastebint, kad atitinkami aplinkos veiksniai formuoja sveiką požiūrį į alkoholį tarp jaunuolių, vertinga taikyti tam tikras priemones ir vyresniųjų – studentiško amžiaus – grupei. Alkoholio vartojimą tarp jaunuolių jau bandyta mažinti. Pavyzdžiui, Tarptautinės gerųjų tamplierių organizacijos Nacionalinė (Švedijos) atšaka (angl. *International Organisation of Good Templars* – *National Temperance Organisation*, toliau – IOGT) 2010–2011 m.

surengė daugybę alkoholio prevenciją skatinančių renginių. Vienas jų – kampanija *Tänk Om* (liet. Kas jeigu) nukreipta į tikslingą grupę – tėvus su įvairaus amžiaus vaikais ir rengiama puoselėjant abstinenciją tarp jaunimo. Nacionaliniu mastu 2011 m. rengtos kampanijos tikslas – renginių be alkoholio skatinimas (Tael, Bull ir Tsereteli 2011, 59). Kitas tos pačios IOGT organizacijos Jaunimo blaivybės asociacijos padalinys (*Ungdomens Nykterhetsförbund*) rengia įvairias stovyklas, savaitgalines paskaitas, propaguojančias abstinencinius užsiėmimus ir šventes (*Ungdomens Nykterhetsförbund* 2014). Tokie ir panašaus tipo judėjimai bei jų renginiai prisideda ne tik prie alkoholio suvartojimo mastų mažėjimo tarp jaunimo, bet ir apskritai skatina studentus linksintis be stipriųjų gėrimų. Žinant, kad studentų atstovybės Švedijos universitetuose yra didelę įtaką akademiniam jaunimui daranti jėga, sąjungų iniciatyva tokie renginiai, klubai galėtų būti organizuojami ir universitetuose, siekiant sumažinti studentiško amžiaus grupės alkoholio suvartojimo mastus ar skatinant visiškai atsisakyti vartoti alkoholi.

Išvados

1. Pastarųjų metų tyrimai rodo, kad Švedijoje studentai tarp kitų amžiaus grupių išsiskiria kaip suvartojantys daugiausia alkoholio. Alkoholis vartojamas įvairiomis progomis: valstybinių ir asmeninių švenčių, įvairių universitetinių švenčių metu, namuose per vakarėlius, kiek rečiau studentai atsipalaidavimui alkoholi geria po paskaitų baruose ir kavinėse.
2. 2021 m. atlikus tyrimą apie Švedijoje studijavusių arba šiuo metu studijuojančių studentų alkoholio vartojimo tendencijas, pastebėta, kad per universitetuose organizuojamus renginius alkoholis vartojamas labai dažnai, tai nėra draudžiama kokiais nors šalies įstatymais ar universitetų vidaus nutarimais. Tarp įsimintiniausių universitetinių švenčių pati populiariausia – įvadinės savaitės šventė arba atskiri studijų pradžios renginiai. Alkoholinių gėrimų per šventes buvo galima gauti ar įsigyti vietoje arba atsinešti su savimi. Nemažos dalies renginių metu jokios alkoholio kontrolės politika netaikyta.
3. Tarp studentų itin populiarios alkoholio rūšys yra alus ir vynas, rečiau sidras, stipresni spiritiniai gėrimai. Tyrimo rezultatai rodo, kad daugiau nei pusė tyrime dalyvavusių asmenų savarankiškai patys nusprendžia, kokį alkoholinį gėrimą jie pasirinks kokio nors renginio, šventės ar vakarėlio metu. Nors daugiau nei pusė studentų nejaučia draugų spaudimo vartoti ar pasirinkti tam tikrą alkoholio rūšį, likusieji prisipažino jį patiriantys arba iš dalies patiriantys.

4. Surinkus duomenis apie alkoholio vartojimo įvairiose šventėse ypatumus, nemažai studentų vis dėlto sutiko, kad geram laiko praleidimui šventėje, renginyje alkoholis daro įtaką. Aiškiai matoma, kad švedai alkoholio vartojimą universitetinių renginių metu vertina teigiamai, daugiau nei pusė respondentų nemano, jog kokie nors alkoholio vartojimo ribojimai yra reikalingi. Vis dėlto vis daugiau Švedijos jaunuolių ima propaguoti abstinenciją. Tai lemia tiek ir apskritai pasaulyje tarp jaunimo stiprėjančios blaivaus gyvenimo būdo propagavimo tendencijos, tiek ir tam tikrų į jaunimą orientuotų organizacijų rengiami renginiai ir švietimas.

Literatūra

- Bengts, Bruno, Kane 2003 – Marie Bengts, Uli Bruno, Kimberly Kane. *The Swedish Code: What Makes the Swedes so Swedish?* KnowWare Publications.
- Kubiliūtė 2020 – Emilija Kubiliūtė. *Švedijos studentų šventės XXI a. pradžioje*: kursinis darbas (rankraštis). Vadovė doc. dr. Laimutė Anglickienė. Kaunas: VDU leidykla.
- Ministry of Health and Social Affairs 1993. The Swedish alcohol policy [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: [https://www.vinbudin.is/Portaldata/1/Resources/samfelagsleg/The_swedish_alcohol_policy_\(1993\).pdf](https://www.vinbudin.is/Portaldata/1/Resources/samfelagsleg/The_swedish_alcohol_policy_(1993).pdf)
- Nycander 1998 – Svante Nycander. Ivan Bratt: The man who saved Sweden from prohibition *Addiction*, 93 (1), 17–25 [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: <https://dokumen.tips/documents/addiction-history-ivan-bratt-the-man-who-saved-sweden-from-prohibition.html>
- Strandberg et al. 2018 – Anna K. Strandberg, Tobias H. Elgán, Magnus Jägerskog, Johanna Gripenberg. Alcohol policies and attitudes toward alcohol prevention at Swedish student unions. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 36 (1), 51–60 [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: <https://doi.org/10.1177/1455072518800432>
- Tael, Bull, Tsereteli 2011 – Mariliis Tael, Bernt Bull, Zaza Tsereteli. Alcohol Policies in the Northern Dimension Countries. *NDPHS thematic report*, 1, 5–64 [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: <https://www.ndphs.org/?database.view.paper.69/>
- Tomasson 1998 – Richard F. Tomasson. Alcohol and Alcohol Control in Sweden. *Scandinavian Studies*, 70 (4), 477–508 [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: https://www.jstor.org/stable/40920084?seq=7#metadata_info_tab_contents
- Törrönen et al. 2019 – Jukka Törrönen, Filip Roumeliotis, Eva Samuelsson, Ludwig Kraus, Robin Room. Why are young people drinking less than earlier? Identifying and specifying social mechanisms with a pragmatist approach. *International Journal of Drug Policy*, 64, 13–20 [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0955395918303025>
- Willner 2001 – Sam Willner. The Impact of Alcohol Consumption on Excess Male Mortality in Nineteenth and Early Twentieth-Century Sweden. *Hygiea Internationalis: An Interdisciplinary Journal for the History of Public Health*, 2 (1), 45–70 [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: https://www.researchgate.net/publication/26465873_The_Impact_of_Alcohol_Consumption_on_Excess_Male_Mortality_in_Nineteenth- and_Early_Twentieth-Century_Sweden

Šaltiniai

- Folkhälsomyndigheten 2020 – *Risikkonsumtion av alkohol* [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/tolkad-rapportering/folkhalsans-utveckling/resultat/levnadsvanor/alkohol-riskkonsumtion/>
- Barrett 2020 – Pru Barrett. *Eva Ekeblad (1724–1786)* [publikuota 2020 07 22], [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: <https://new.millsarchive.org/2020/07/22/eva-ekeblad-1724-1786/>
- Spritmuseum – *Svenskt Brännvin – Från Medicin Till Monopol* [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: <https://spritmuseum.se/kunskap/dryckernas-historia/brannvin/>
- Statista 2020 – *Participation in higher education in Sweden in 2019, by age group* [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: <https://www.statista.com/statistics/532396/sweden-participation-in-higher-education-by-age-group/>
- Ungdomens Nykterhetsförbund 2014 – *Uppsala* [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: <https://www.unf.se/mitt-distrikt/uppsala/>
- VDU SR – Vytauto Didžiojo universiteto Kultūrų studijų katedros Skandinavijos duomenų rankraštynas.
- World Health Organization 2016 – *Sweden* [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: https://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/profiles/swe.pdf?ua=1/
- World Health Organization 2019 – *Sweden* [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0011/402203/ACHP_FS_Sweden.pdf
- World Heritage Encyclopedia – *Alcohol belts of Europe* [žiūrėta 2021 10 15]. Prieiga internetu: http://www.self.gutenberg.org/articles/Alcohol_belts_of_Europe/

Emilija Kubiliūtė, Laima Anglickienė

ALCOHOL CONSUMPTION TRADITIONS AMONG SWEDISH STUDENTS AT THE BEGINNING OF THE 21ST CENTURY

Summary

The article focuses on the drinking habits of Swedish higher education students at the beginning of the 21st century. The main aim of the research is to determine the traditions involved in alcohol consumption. The article provides an overview of the history of alcohol consumption policy in Sweden, studies alcohol consumption habits and motives among Swedish students, and investigates the features of alcohol consumption at festivals. The methodology of the research consists of descriptive, interpretative and analytical methods.

In February and March 2021, a quantitative survey was conducted, with interviews with 96 students who had studied or were still studying in Sweden. The research reveals that alcohol is consumed quite frequently and on various occasions. The analysis of the research data, as well as the findings of other researchers, indicate that the most common types of alcoholic beverage among students are beer and wine, while cider and spirits are less popular.

The research has shown that alcohol is consumed at a wide variety of university celebrations and events in university bars. Most of the respondents name the introductory week celebrations and the separate events as the most memorable university festivals. The research also revealed that the organisers of various festivals allowed students to purchase alcoholic drinks or consume alcoholic drinks brought in by students at those events. More than half the academic events did not apply any alcohol control policies.

The research data indicates that the pressure to consume alcohol is felt from friends. Swedish students have a positive opinion about alcohol consumption at university events, with more than half the respondents claiming that no restrictions on alcohol consumption are necessary. Nonetheless, the number of Swedes promoting temperance is constantly growing. It depends on the general tendency towards the propagation of temperance among youth, as well as educational events and programmes put on by organisations that focus on youth.